

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск від 6 грудня 2023 року

Колонка ректора

ДЯКУЄМО ЗСУ! ПРАЦЮЄМО НА ПЕРЕМОГУ!

Ми воїни. Не ледарі. Не лежні

І наше діло праведне й святе.

Бо хто за що, а ми за незалежність.

Отож нам так і важко через те.

Ліна Костенко

6 грудня ми відзначаємо День Збройних Сил України. Адже саме цього дня у 1991 році Верховна Рада ухвалила закон «Про Збройні Сили України». Символічно, що також цього дня, але ще у 1919 році, розпочався Перший зимовий похід Дієвої армії Української народної республіки, який неабияк сприяв піднесенню національної самосвідомості українців того часу. Цього року, вперше за новим календарем, 6 грудня ми також святкуємо День святого Миколая, який традиційно розпочинає цикл новорічно-зимових свят в Україні.

Ця дата – черговий привід подякувати нашим захисникам та захисницям, нащадкам козацької слави, які захищають найвищі цінності ціною власних життів і всіма силами виборюють щасливе майбутнє для наших дітей та онуків. Саме наші воїни стали взірцем мужності та відваги для всього демократичного світу. Завдяки їхній потужній та самовідданій боротьбі Україна відома на всіх континентах як країна борців та героїв. Сьогодні ми згадуємо каразінців, які загинули на фронті, проте навіки залишилися в наших серцях. Наш борг – зберегти пам'ять про них для наступних поколінь, збирати кожную деталь, що розповідатиме нащадкам про наших героїв.

В цей святковий день на думку спадають досі актуальні слова видатного українця, почесного доктора Каразінського університету Михайла Грушевського: «Не чіпатися того, що ділить і роз'єднує поодинокі частини української землі, а пильнувати того, що лучить і єднає їх до купи, і се зміцнювати і розвивати мусимо... Єднатися, концентруватися, а не ділитися, не розбігатися – се повин-

но бути у всіх наших гаслом». Бо саме єдність є запорукою нашої майбутньої Перемоги та подальшого поступу.

Зі святом, друзі! Віри, наснаги та здійснення найзаповітніших мрій!

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,
ректор університету.*

Ми допомагаємо ЗСУ!

Донатимо на Перемогу!

СТУДЕНТ, ВІЙСЬКОВИЙ, ВОЛОНТЕР МИХАЙЛО ГУРТОВИЙ: «ЩОБИ ПОБУДУВАТИ ДЕРЖАВУ, ТРЕБА НАСАМПЕРЕД ЗМІНЮВАТИ СЕБЕ!»

6 грудня Україна відзначає День Збройних сил України. Цього дня ми згадуємо тисячі військових, які поклали своє життя за незалежність країни, та дякуємо тим, хто в цю хвилину боронить Батьківщину.

Михайло Гуртовий – студент 3 курсу факультету геології, географії, рекреації і туризму нашого університету.

Каразінці, напевно, упізнають нашого Героя, адже рік тому, влітку 2022 року, ми всім університетом збирали йому на операцію та вболівали за життя цього сміливого юнака. А зараз волею долі Михайло уперше дає нам інтерв'ю про своє бойове та студентське життя.

Михайло Гуртовий із перших днів війни перебував у лавах Збройних сил, після поранення почав активно займатися волонтерством. Зараз поєднує це все з дистанційним навчанням на спеціальності «Геологія нафти та газу». Михайло родом із Краматорська, тому ще з 2014 року він бачив жахіття війни та знав, яка вона – країна-агресорка.

– Ви пішли на фронт у 18 років. Чи мали тоді якісь сумніви?

– Ні, не мав. Бо я й досі пригадую квітень 2014 і те, як у моєму рідному місті йшли бойові дії. Багато людей дивуються, адже до цього в мене було звичайне щасливе студентське жит-

тя, але все неочікувано обернулося. Деякі навіть казали мамі, що «мабуть, ваш син пішов туди за гроші». Але це, звісно, не так.

– Як це, бути студентом і військовим одночасно?

– Як мінімум, мій вік дуже дивував рекрутерів бригади, коли я приїхав в нашу частину. Деякі навіть лялись, що я пішов таким молодим. У мене тоді був романтизм у голові, але війна – це смак крові та адреналіну на зубах. Я не сумнівався у своєму виборі, не переживав, що можуть відрахувати. Адже де мені було б навчатися, якщо програємо війну? У мене на першому місці стояло життя країни, як і зараз. Війна вбиває всіх, і наш ворог не має ні статі, ні віку, ні совісті, ні честі. А поєднувати життя військового й студента неможливо. Ти обираєш або одне, або інше. Це вже особисте рішення кожної людини. Я все одно навчаюсь, коли маю змогу, і викладачі йдуть на зустріч. Планую працювати за спеціальністю, але час покаже. Внаслідок поранення мозку я маю епілепсію, тому це накладає певні обмеження в діях. Наприклад, не можна довго дивитися в екран, але я волонтеру вже рік, постійно доводиться бути на зв'язку, моніторити новини, мені цікава ситуація на фронті, дипломатичний стан нашої та сусідніх країн.

– Розкажи, будь ласка, детальніше про волонтерську діяльність?

– У цій сфері я вже рік. Перший збір був на тепловізор моєму підрозділу, який і наразі працює на фронті, тоді я зібрав близько 300 тисяч. Завжди контактую з військовими, тому на що просять – на те й збираємо. На фронті ніколи не буває максимуму, хоча люди цього часто не розуміють, на жаль. Зараз займаюся збором на бригаду «Азов». Я за волонтерство отримав подяку, але також мені приємно було просто розуміти, що я до цього всього причетний.

– Якою бачиш Україну майбутнього?

– Я хотів би бачити націоналістичну державу. Мова йде не про націонал-соціалізм, що призвів до Другої світової, а саме про націоналізм. Взагалі я вважаю, що не можна давати військовим дипломатичну владу, адже це непеєднані речі. Але можна та потрібно рахуватися з їхніми поглядами. На мою думку, повинна бути держава, яка не каже «ми вас туди не посилали», що я чув вже неодноразово, а «дякуємо, що ви пронесли такий тягар через себе». Як я, так і інші військові, помічаємо, що зараз складно спілкуватися з цивільними. Люди думають, що фронт на сході, на півдні. Але фронт – усюди. Щоби побудувати державу, треба змінювати насамперед себе.

Ілюстрація: Нікіта Тітов

Просимо каразінців підтримати наших воїнів на передовій!

Зараз Михайло також має відкритий збір для бригади НГУ «Азов», тому охочі можуть долучатися.

Посилання на банку:

<https://send.monobank.ua/jar/4ZR7GYj1su>

Меланія РИБАЛКО, студентка.

Ексклюзивне інтерв'ю

ЛЮБОВ. ВІЙНА ТА РОБОТИ: ФАКУЛЬТЕТ РБЕКС ВТІЛЮЄ ПРОЄКТ РОЗМІНУВАННЯ ТА АНТИДРОНОВІ ПРОГРАМИ

Сучасні моделі роботів є невіддільною складовою нашого життя. Не вщухає попит на різних роботів в медицині, прибиральників або безпілотників, що допомагають під час бойових дій проводити аерозйомки для розвідки. Прямо пропорційно зростає й навчальний напірм робототехніки в Україні. Зокрема, і на факультеті радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем Каразінського університету з'являється дедалі більше освітніх проєктів, на яких вчать конструювати та програмувати роботів, створювати нові матеріали, впроваджувати адаптивне програмне забезпечення тощо. Про життя факультету РБЕКС, важливі зміни, проєкти під час війни розповідає декан, доктор фізико-математичних наук, професор Сергій Миколайович ШУЛЬГА.

– Сергію Миколайовичу, я знаю, що до війни на факультеті було багато захистів дисертацій та високий рівень науки. Яка ситуація зараз?

– Дійсно, до війни було багато захистів дисертацій. Два роки тому факультет налічував одинадцять захистів кандидатських та докторських дисертацій. Зараз, у цьому році, захистився один аспірант, до кінця року заплановано ще п'ять захистів кандидатських робіт та три докторські.

– Якими сучасними напрямками наразі займається факультет?

– На факультеті найголовніша спеціальність – це 105 «Прикладна фізика та наноматеріали». Наноматеріали – це квантовий рівень, наука, яка займається мікročастинками. На цій основі факультет займається проблемами створення нових матеріалів. За допомогою радіофізичних методів можна вивчати метаматеріали, а на їх основі можна робити нові прилади, антени, приймачі, передавальні пристрої.

– З якими успіхами чи труднощами стикається факультет?

– Наразі на факультеті велике навчальне навантаження. Це пов'язано зі зміною правил організації навчального процесу: групи стали меншими, навантаження – більшим. Окрім цього, кожен викладач, професор, доцент займається паралельно наукою: зараз на факультеті виконують 20 наукових робіт (до війни було більше). Також факультет зіткнувся з проблемами при виконанні експериментів. Це пов'язано з тим, що в лабораторіях не було тепла, деякі прилади потребують складного налаштування.

– Як проходила цьогорічна вступна кампанія?

– Приблизно 10 років факультет (тоді ми називались просто факультетом радіофізики) зіткнувся зі складнощами в

наборі студентів. Причиною цього було те, що на факультеті важче навчатися ніж на інших спеціальностях, і дуже багато молоді обирали гуманітарні факультети. На фізико-математичному профілі був занепад. Це й стало причиною того, що факультет було перейменовано й додано в навчальний план 1200 годин на вивчення сучасних комп'ютерних дисциплін, які є необхідними сучасному спеціалісту. Після цього проводили безліч олімпіад, ребрендинг, згодом факультет ставав популярнішим. Наразі факультет набирає близько 80–90 студентів на перший курс. Через те, що факультет розширив свої можливості з акцентом на комп'ютерні дисципліни випускники стали кращими фахівцями в IT-сфері, які згодом обіймають посади директорів комп'ютерних фірм Харкова. Серед випускників факультету є засновники відомих IT-компаній Харкова та України, як-от: ABC, CSLtd, працівники міжнародних компаній GlobalLogicInc, Gameloft, SPS CommerceInfiniteRetailPower та інших.

– Незабаром сесія, яку б ви дали пораду студентам?

– Потрібно працювати протягом семестру, робити всі контрольні. Ми розуміємо, що студентам важко, і подекуди йдемо на поступки, але, безумовно, лише той, хто доєднується до пар, хто

Ексклюзивне інтерв'ю

працює протягом семестру, завжди отримує хороші бали.

– Які зміни на факультеті відбулися під час війни?

– Звісно, війна внесла корективи всюди, і на факультеті теж. По-перше, дистанційна робота зі студентами. Це складніше, бо викладачі потребують додаткової підготовки, аби підготувати інформацію для студентів. Раніше ми брали крейду і виходили до дошки, писали формули, а зараз це все треба перенести в електронний формат. Добре було б, аби студенти були тут, тому що навчання на фізико-математичних спеціальностях вимагає наявності в лабораторіях, але попри це факультет твердо стоїть на ногах та має потужні плани на майбутнє. Передусім, наш факультет став більше приділяти уваги питанням робототехніки, воєнної тематики. До війни ми також активно займалися питаннями екології, медици-

ни, магнітокардіологією (це, коли за допомогою вимірювання магнітного поля серця можна зробити висновки про те, чи захворіє людина десь через 10 років на серцеві захворювання).

– Сергію Миколайовичу, які плани факультету на майбутнє?

– Факультет володіє серйозною фізико-математичною підготовкою, але 40 років тому викладання математики та фізики факультет передав на математичний і фізичний факультети, маємо в планах повернути частину дисциплін і читати самотужки. Також плануємо розширення комп'ютерних класів, наразі їх чотири, але буде більше.

– Поділіться секретами розробок військової тематики?

– Сьогодні факультет РБЕКС націлює всі свої ресурси на допомогу Збройним силам України. Ми почали працювати зі Швейцарським університетом мі-

ста Лозанна, над спільним проєктом розмінування, так зване гуманітарне розмінування. Наразі факультет має великі шанси здобути цей проєкт. Також дуже велика кількість молоді факультету працює в антидронових програмах, у розробках безпілотників та іншої робототехніки. Попри труднощі факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем працює злагоджено та впевнено, маючи успіхи, будуючи плани. Одним з таких успіхів є меморіальна дошка за відкриття технології світового рівня – трьохкоординатного радара. Таких дощок немає в жодного факультету в Україні!

Наостанок хочу побажати всім витримки, віри в ЗСУ та швидкої перемоги України!

Слизова МАНЖОС, студентка.

До Дня ЗСУ

ЦЕНТР ВЕТЕРАНСЬКОГО РОЗВИТКУ ТА ТУРБОТА ПРО ВІЙСЬКОВИХ У КАРАЗІНСЬКОМУ

На базі Каразінського університету працює центр ветеранського розвитку. Тут допомагатимуть ветеранам повернутися до цивільного життя. Зокрема, приділятимуть увагу освіті тих, хто повернувся з фронту, аби в майбутньому полегшити працевлаштування. Створення цього простору для ветеранів російсько-української війни та їхніх сімей відбулося завдяки співпраці з Міністерством у справах ветеранів та Харківською обласною військовою адміністрацією.

«Турбота про військових є одним із найголовніших наших завдань. Велика кількість захисників і захисниць України потребує нашої уваги. Тому ми створили простір, де можна буде пройти освітні програми чи отримати соціально-психологічну допомогу», – підкреслив проректор з науково-педагогічної роботи, доцент Анатолій Бабічев, зауваживши, що мова йде про другу вищу освіту чи здобуття певних компетенцій. Наприклад, підвищення кваліфікації, магістерські та аспірантські програми чи проходження сертифікованих курсів. Зокрема, уже затверджені програми, які точно матимуть попит: це Law English і Military English.

Більше про плани та перспективи – у розмові з виконувачкою обов'язків директора центру ветеранського розвитку Тетяною ЧЕРЕДНИЧЕНКО:

– Центр ветеранського розвитку створе-

ний з метою надання широкого спектра послуг і можливостей для українських ветеранів, які присвятили своє життя служінню і захисту нашої країни. Він є відповіддю на зростаючу потребу в підтримці, відображає наше визнання їхнього внеску в суспільство та активну роль в процесі їх (ре)інтеграції до цивільного життя. Передусім його створено саме для ветеранів, яких буде багато після війни. Люди будуть повертатися до мирного життя, і перед ними поставити питання: «А що я буду робити?», «Ким я буду працювати?», «Чи зможу я працювати там, де я був?» Якщо ми говоримо про їхнє повернення до роботи на ті посади, на яких вони працювали до війни, зрозуміло, що їм доведеться «надолужувати пропущене», профадаптуватися до змін, які відбулись за цей час. Люди, які отримали інвалідність внаслідок війни, на жаль, не в усіх випадках зможуть повернутися до своєї попере-

До Дня ЗСУ

дньої роботи. Усім цим людям потрібна буде саме перекваліфікація. Можливо, навіть інша освіта. Тут наш університет приходить на допомогу, адже в нас вже є короткотермінові освітні програми.

особливі заслуги перед Батьківщиною, членів сімей ветеранів війни та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів сімей загиблих ветеранів війни, членів сімей померлих захисників

знаємо, що таке війна – не з новин чи дописів у соцмережах, а бачимо її щоденно на власні очі. Для роботи в центрі ветеранського розвитку намагаємось підбирати працівників, які будуть готувати помічників ветеранів, які тісно пов'язані з цими питаннями й проблемами, і прямо чи опосередковано стикалися з їх вирішенням. Маємо надію, що це позитивно вплине на наших ветеранів та тих, хто буде отримувати наші послуги.

– **Яка кількість звернень до центру ветеранського розвитку?**

– Їх точну кількість сказати неможливо. Письмові можна прорахувати, але це краплина в морі.

– **Якими були перші кроки в створенні центру?**

– Ідея в тому, щоб максимально допомогти ветеранам у процесі їхньої (ре) інтеграції до цивільного життя. Допомогти в пошуку фахівців, що нададуть психологічну чи юридичну консультацію. Допомогти у вирішенні документальних питань, оскільки ветерани, як і більшість звичайних людей, мають багато питань та мало відповідей. Їм потрібна допомога, щоб зорієнтуватися. Звісно, основне наше завдання – допомога в соціальній реабілітації шляхом здобуття нових навичок та кваліфікацій чи освіти.

– **Пані Тетяно, скажіть, будь ласка, хто саме буде користуватися послугами центру ветеранського розвитку?**

– Центр ветеранського розвитку чекає на ветеранів війни, осіб, які мають

і захисниць України, демобілізованих у визначеному законом порядку військовослужбовців, які брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави.

– **Чи плануєте спільні ініціативи та проєкти за участі інших центрів?**

– Так, плануємо. Насправді це трохи зарано говорити про конкретику, адже цей проєкт ще досить новий. Міністерство у справах ветеранів, обласні військові адміністрації та заклади освіти зараз тільки впроваджують інститут помічника ветерана в системі переходу від військової служби до цивільного життя. Зокрема, наразі він впроваджений тільки в чотирьох областях. Але подібні центри продовжують відкривати й в інших областях. Ми комунікуємо між собою, домовляємось про співпрацю.

– **Чим особливий центр ветеранського розвитку в Харкові порівняно з іншими центрами, які вже були створені в Україні?**

– Тим, що ми є в епіцентрі подій. Ми

– **Які перспективи розвитку центру ветеранського розвитку?**

– Дуже важливо, щоб наші захисники та захисниці повернулися з війни й змогли знайти себе у цивільному житті. І ми плануємо надати їм допомогу в цьому питанні. Плануємо навчати помічників ветеранів, допомагати ветеранам з соціально-психологічною адаптацією, займатися проведенням профорієнтаційної роботи та індивідуального професійного розвитку ветеранів війни та членів їхніх сімей, членів сімей загиблих ветеранів війни.

– **Які проєкти плануєте найближчим часом?**

– Зараз це переважно консультування ветеранів та членів їхніх родин. Також викладачі Каразінського університету спільно із працівниками центру ветеранського розвитку готують низку онлайн-зустрічей для ветеранів війни та членів їхніх родин, на яких розкажуть про перспективи навчання та можливості, які чекають на здобувачів.

Щойно буде внесено зміни до постанови – будемо навчати помічників. Хотілося б додати, що держава надає зараз пільги для ветеранів і на навчання, можливе навіть безплатне навчання. Насправді станом на зараз є багато пільг, і ми сподіваємось, що після війни їх буде ще більше – і для ветеранів, і для членів їхніх родин. Адже це наші Герої, які вже багато зробили для нас, для нашого суспільства, для нашої держави. І турбота про військових, ветеранів та членів їхніх сімей – головне завдання не тільки влади, а кожного з нас.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

Події

КАРАЗІНСЬКИЙ ВІДКРИВ НОВУ КЛІНІЧНУ БАЗУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ – ДУ «ІНСТИТУТ ПАТОЛОГІЇ ХРЕБТА ТА СУГЛОБІВ ІМЕНІ ПРОФЕСОРА М. І. СИТЕНКА НАМН УКРАЇНИ»

Відкриття відбулося за участю ректорки університету Тетяни Кагановської, проректора Анатолія Бабічева та деканеси медичного факультету Тетяни Лядової.

Від інституту гостей вітали директор Станіслав Бондаренко, заступник директора з наукової роботи Інга Федотова, головний лікар Микола Лізогуб і заступник директора з адміністративно-господарчої частини Муртаз Бігвага. Це відкриття – єднання одного з кращих класичних університетів та провідної науково-дослідної установи у сфері ортопедії та травматології в єдину

команду однодумців з метою створення унікальних умов для навчання майбутніх лікарів, провадження спільної науково-дослідної діяльності, формування кращої в Україні школи післядипломної освіти для лікарів ортопедів-травматологів і лікарів інших спеціальностей.

Щиро вдячні адміністрації інституту за теплу зустріч, прийняття освітніх ініціатив університету та прагнення до співпраці! Упевнені, що два провідні науково-дослідні заклади регіону зробили перший, але дуже значущий крок на шляху до великого майбутнього.

КАРАЗІНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ «ЛІДЕРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАДЛЯ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ»

Представники Каразінського університету: ректорка Тетяна Кагановська, проректор Анатолій Бабічев, виконавач обов'язків декана економічного факультету Віталій Дячек, деканеса соціологічного факультету Олена Мурадян, директор центру позаосвітньої діяльності Тетяна Чередниченко – взяли участь у програмі «Лідери трансформації університетів задля відродження України».

Ця програма організована Британською Радою в Україні у партнерстві з Міністерством освіти та науки України та Фондом Президента України з підтрим-

ки освіти, науки та спорту. Британський партнер програми – Університет Кардіффа.

У каразінців була можливість по-новому поглянути на підходи до управління університетом відповідно до сучасних викликів, які стоять як перед Україною, так і всім світом.

Зокрема, на заході було розглянуто різноманітні стратегії у вищій освіті, проведено паралель між університетом та логікою функціонування бізнес-моделі. Спікери акцентували на оптимізації ро-

боти, взятті до уваги ключових показників ефективності, зосередженні саме на цільовій аудиторії університетів – на здобувачах освіти.

Усе це має допомогти підвищити продуктивність роботи закладів вищої освіти, зробити їх стійкими до актуальних реалій, сучасними, конкурентоспроможними.

Цей захід вкотре довів, що вища освіта України готова до викликів, є гнучкою, студентоорієнтованою.

Текст: Валерія ХАРЧЕНКО.

Проекти

МОДЕРНІЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ З ІНОЗЕМНИХ МОВ

Вітаємо факультет іноземних мов Каразінського університету, який з 1 січня 2024 року розпочне роботу над

проектом «Модернізація університетських освітніх програм з іноземних мов шляхом інтеграції інформаційних

технологій – Modernisation of university education programmes in foreign languages by integrating information technologies/DigiFLEd», який виконують у межах програми Erasmus+ KA2: Розбудова потенціалу у вищій освіті.

Цей проект спрямований на розбудову потенціалу українських університетів шляхом модернізації та диджиталізації 24 університетських навчальних програм факультетів іноземних мов в українських університетах-партнерах.

Кількість осіб, які зможуть скористатися перевагами проекту, становитиме приблизно 1400 осіб. Проект отримав фінансування ЄС у розмірі 718 932,00 євро. Над ним працюватиме консорціум з 10 партнерів, які представляють чотири країни. Тривалість проекту – три роки. Координатором проекту є Університет Тампере (Фінляндія).

Міжнародна діяльність

ВІЗИТ ДЕЛЕГАЦІЇ КАРАЗІНСЬКОГО ДО ВАРШАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

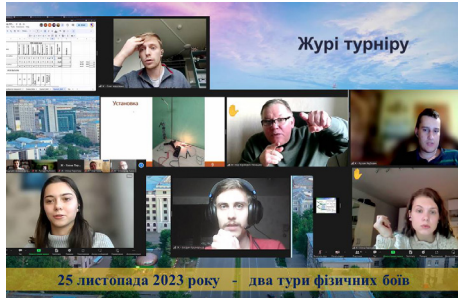
27 листопада 2023 року відбувся візит делегації Каразінського університету в складі ректорки Тетяни Кагановської, деканеси соціологічного факультету Олени Мурадян та доцентки кафедри української мови філологічного факультету Софії Бутко до Варшавського університету (Польща). Під час візиту пройшла зустріч з проректором з наукової роботи, професором Зигмунтом Лалаком. Протягом зустрічі обговорили питання поточної взаємодії двох університетів та можливі варіанти розширення освітньої та наукової співпраці, зокрема в напрямках соціогуманітарних, хімічних і фізичних наук.

Каразінський університет щиро вдячний Альянсу 4EU+, членом якого є Варшавський університет, за всебічну підтримку українських закладів вищої освіти в цей складний час.

Події

КАРАЗІНЦІ ДОЛУЧИЛИСЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЬКОГО ТУРНІРУ ЮНИХ ФІЗИКІВ

24–26 листопада 2023 року в онлайн-форматі відбувся XXXII Харківський міський турнір юних фізиків. Його учасниками стали 9 команд закладів середньої освіти міста та команда Харківського наукового ліцею «Обдарованість» Харківської обласної ради.

Попри складні умови, захід викликав неабиякий інтерес та об'єднав науковців, педагогів, керівників команд, студентів та учнів з різних країн світу та міст України. Серед 50 учасників під час підготовки та проведення змагання 8 учнів перебували в країнах Європи, 6 – у різних регіонах України та 36 учнів – у Харкові.

Основу журі турніру склали викладачі та студенти фізико-технічного та фізичного факультетів Каразінського університету – переможці міжнародних учнівських і студентських турнірів фізиків. Журі традиційно очолив Ігор Гірка,

доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, заслужений діяч науки і техніки України, професор фізтеху Каразінського університету.

Зірковим виявився і цьогорічний склад ведучих турніру:

– Ілля Гельфгат, Герой України, почесний громадянин м. Харкова, заслужений учитель України, кандидат фізико-математичних наук, учитель Харківського фізико-математичного ліцею № 27;

– Захар Майзеліс, доктор фізико-математичних наук, заслужений учитель України, професор фізичного факультету Каразінського університету;

– Олексій Голубов, доктор фізико-математичних наук, провідний науковий співробітник НДІ астрономії Каразінського університету;

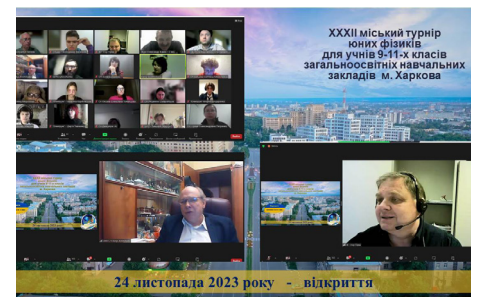
– Кирило Геращенко, триразовий переможець Міжнародного студентського турніру фізиків, випускник фізтеху, аспірант Лабораторії Kastler Brossel, CNRS Університету Сорбонна (Франція).

За результатами змагань, команда «Момент імпульсу» у складі учнів ХЛ № 161 «Імпульс» та ХНФМЛ № 27 під керівництвом Захара Майзеліса посіла

найвищу сходинку п'єдесталу пошани та виборола честь представляти Харків на Всеукраїнському турнірі юних фізиків.

Дипломами другого ступеня відзначено три команди: «Шість степенів свободи» Салтівського району, «Кварк» Холодногірського району та Харківського наукового ліцею «Обдарованість» Харківської обласної ради.

Третє місце посіли команда «Електрум» Новобаварського району та команда

«Ізотопи» Слобідського району.

Вітаємо переможців XXXII міського турніру юних фізиків Харкова та їхніх наставників і батьків! Бажаємо успіхів на ювілейному XXX Всеукраїнському турнірі юних фізиків!

Текст: Ігор ГІРКА, професор.

Досягнення

СТУДЕНТА ОЛЕКСАНДРА КАШАБУ НАГОРОДЖЕНО ОРДЕНОМ «ЗА МУЖНІСТЬ» ІІІ СТУПЕНЯ

Указом Президента України за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку нагороджено орденом «За мужність» ІІІ ступеня студента І курсу магістратури ННІ «Фізико-технічний факультет» Олександра Кашабу.

Пишаємося! Вітаємо з почесною нагородою, зичимо Олександрю міцного здоров'я, витримки, незламної сили духу та якнайшвидшої Перемоги України!

Лист до Святого Миколая

«ЄДИНЕ БАЖАННЯ – ПОВЕРНУТИСЯ В УКРАЇНУ, ОБІЙНЯТИ БАТЬКІВ!» – ДАР'Я ГРЕЧУХА, СТУДЕНТКА

За новим календарем День Святого Миколая в Україні відзначають 6 грудня. «Чарівники» по всій країні вже докладають зусиль, аби і діти, і дорослі, у цей день знайшли під подушкою омріяний подарунок. Але деякі з них неможливо купити ні за які гроші. «Повернути тата з полону», «Захистити рідне місто від ворогів», «Повернутися додому, де немає війни...».

Цей лист до Чудотворця напередодні 6 грудня написала студентка 4-го курсу соціологічного факультету Дар'я Гречуха, яка нині перебуває в Польщі. У ньому – непроста історія дівчини, як вступила до Каразінського з тимчасово непідконтрольних територій, її розповідь життя. У листі до Святого Миколая – мрії та прохання до Чарівника побачитися з батьками та друзями в Україні, щоб війна закінчилася. І вороги теж.

Дар'я ГРЕЧУХА, студентка групи СМК-41 соціологічного факультету:

– Моя історія починається з 2018 року, коли я вирішила вступати не до російських університетів, відсікаючи відчуття страху та сумнівів, коли я обрала Україну. Це рішення не було для мене простим, бо ж я ніколи не вчила істо-

рію України, і вже на той час майже забула українську мову, боялась осуду, але вірила, що з усіма проблемами впораюсь. Зазначу: моє покоління, яке тоді жило в Донецьку, відрізняється від інших підлітків. Тому що після 2014 року ми ще малими почали глибоко цікавитися моральними темами, на кшталт розуміння зрадництва, політикою, занурюючись в неї, ми розуміли, що там, на підконтрольних територіях, ми ніхто...

Я народилася в Донецьку, пережила там початок та становлення окупації й виїхала в 17 років. Підготовку до ЗНО почала за два роки до іспитів, бо треба було наздоганяти програму, а деякі предмети вчити спочатку. Заново опанувала рідну мову, історію, старанно наздоганяла всі предмети. Тоді я знала, навіщо це роблю. Для мене освіта за адмінмежею – це ще й можливість нарешті залишити окуповану батьківщину. Для донецької молоді залишатися там не було сенсу.

Перший рік був присвячений підготовці до Державної підсумкової атестації та закінченню української школи у Волновасі. Там я вивчала мови, літературу, математику. Наступний рік я займалася саме підготовкою до предметів, які обрала для ЗНО. Удосконалювала свої знання з української мови та літератури з вчителькою донецької школи після уроків, англійську – теж, а ось історію України – онлайн з вчителькою, яка мешкала в Чернігові.

Уже всередині 2020 року я дізналася, що Україна спростила правила вступу до закладів вищої освіти для абітурієнтів з непідконтрольних територій Донбасу. Однак була важлива умова: якщо студент претендує на нові виділені бюджетні місця, то потрібно обрати лише один університет та одну спеціальність. Тоді почались мої пошуки «університету мрії», і я му-

сила не схибити. Уже знала, що хочу бути журналісткою, однак для мене у виборі університету важливою умовою була тісна співпраця з європейськими університетами та програма обміну студентами. Я мріяла поїхати навчатися за програмою обміну. Вагалася між Києвом та Харковом, обрала Каразінський університет, бо з-поміж усіх переваг мене зачарувала давня історія університету, його будівель, потужна класична, сучасна база в освіті, про яку розповідали знайомі. Я була дуже щаслива, коли дізналася, що отримала в омріяному університеті пільгове місце! Бо то означало пройти перевірку не лише на знання, а й на стресостійкість. Відтоді почався мій новий, цікавий та яскравий етап життя. Саме в Каразінському я зустріла найкращих друзів, перше кохання, отримала велику кількість академічного та життєвого досвіду та таки поїхала за програмою обміну за кордон.

...23 лютого 2022 року я сіла в літак у напрямку Львів-Познань. Тоді, звичайно, я ще не знала, та й не вірила, що почнеться війна, або не хотіла вірити... Мені пощастило не бачити ці жахіття на власні очі.

Наразі я закінчила Erasmus на факультеті соціології в Познанському університеті Адама Міцкевича й залишилася жити в Польщі, бо мені нікуди повертатись. Після закінчення бакалаврату я планую продовжити навчатися журналістики самостійно, найімовірніше, почну працювати на фрилансі та йтиму до мрії – стати відомою fashion-журналісткою.

У День Святого Миколая, з вірою в ЗСУ, мрію повернутися додому з-за кордону, обійняти батьків, піти до Каразінського університету на пари офлайн, зустрітися з друзями, не чути завивання сирен і вибухів ракет. Мрію, щоб війна закінчилася. І вороги теж...

Кращий науковець

СОЦІОЛОГ ДМИТРО БОЙКО ПРО СИСТЕМНИЙ ЗСУВ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ В УМОВАХ ВІЙНИ

29 листопада в Києві відбулася практична конференція «Імплементція Стратегії гендерної рівності в освіті до 2030 року: рух уперед» за участю першої леді України Олени Зеленської. Серед учасників заходу були представники та представниці Міністерства освіти і науки України, зокрема міністр Оксен Лісовий, Офісу віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, Офісу апарату урядової уповноваженої з питань гендерної політики за підтримки UNFPA, Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні та Посольства Швеції в Україні.

У межах конференції завідувач кафедри політичної соціології соціологічного факультету Дмитро Бойко виступив з доповіддю, презентуючи досвід розробки та впровадження стратегії гендерної рівності в Каразінському університеті.

Також 10 листопада Дмитра Бойка нагороджено Почесною грамотою Харківської обласної військової адміністрації як кращого науковця.

Наша газета не могла оминати ці події, тож ми завітали до науковця на розмову.

– Пане Дмитре, вітаємо з заслуженою відзнакою! Які емоції від отримання нагороди? Як ви оцінюєте роль такої відзнаки у вашій науковій кар'єрі?

– Насамперед я був здивований, адже це було неочікувано й дуже швидко. З формальної точки зору, відзнака йде у звітність та працює в плюс на рейтинг кафедри, факультету та університету загалом. Чи змінить це докорінно мою професійну траєкторію? Є сумніви. Чи якось це вплине на інтенсивність моїх кар'єрних успіхів? Також є сумніви. Ця відзнака відповідає за шлях, який було пройдено. У моєму сприйнятті вона більш схожа на ювілейну відзнаку. Мені приємно, що мою роботу бачать та цінують.

– Як вплинуло повномасштабне вторгнення на ваше життя та на життя кафедри політичної соціології?

– Повномасштабне вторгнення кардинальним чином вплинуло на життя кафедри, адже ми в прифронтовому місті. Усі співробітники переживали, особливо на початку війни, усі ці неприємні процеси. Це був безпосередній удар по людському капіталу. Частина була

змушена виїхати за межі міста та навіть України. Я був змушений змінити своє місце проживання, спочатку виїхав з міста, але потім повернувся і живу не там, де проживав до початку війни. У плані організації роботи також було складно, незважаючи на те, що ми працювали дистанційно під час ковіду, але зараз це зовсім інша ситуація: під час ковіду ми мали певну надію та просвіт, що все повернеться до нормального функціонування, зараз же наше життя повністю змінилось. Кажуть, щоб покращити своє життя треба вийти із зони комфорту, зараз усі ми вийшли з неї, а далі видно буде.

– Над якими важливими проєктами наразі працюєте, які вони мають спрямування?

– Найважливіший проєкт – це науково-педагогічна діяльність у межах соціологічного факультету, тобто робота зі студентами та робота викладачів над своїми індивідуальними темами. Також на нашій кафедрі зараз багато дослідницьких та освітніх проєктів. Насамперед це європейський проєкт Fusilli за фінансування програми «Горизонт-2020», який стосується питання харчової безпеки, виробництва та розповсюдження продовольчих товарів у містах, конкретно в Харкові. Команда

Кращий науковець

нашого факультету представляє наше місто поруч із 11 європейськими містами. Це науковий проєкт, але також це просвітницька та громадська діяльність у межах академічного середовища.

Також є проєкт про гендерну освіту для іноземних студентів, що навчаються в нашому університеті. Він присвячений організації освітнього процесу з урахуванням сучасних тенденцій стосовно політики гендерної рівності, боротьби з гендерною дискримінацією та впровадження в освітній процес для студентів з африканського континенту навчально-методичних матеріалів, підручників, а також реалізація тренінгів та лекцій з гендерної тематики. Власне тези цих досліджень були представлені в Києві на практичній конференції «Імплементация Стратегії гендерної рівності в освіті до 2030 року: рух уперед».

Серед інших проєктів є мій індивідуальний грант від Національного фонду досліджень України в співпраці з Кембридзьким університетом на наступний рік. Це авторське дослідження стосовно ризиків та викликів, пов'язаних із вимушеним переходом до дистанційного формату навчання у вищій школі. Комплексне соціологічне дослідження, що орієнтується не тільки на навчальний процес, а на ті соціальні ефекти від дистанційної освіти, які матимуть місце в довгостроковій перспективі. Також є велика кількість проєктів, які зараз у фазі очікування або схвалення.

– Як, на вашу думку, українська наука у вашій галузі пристосовується до умов воєнного часу? Які кроки потрібно зробити, щоб забезпечити її подальший розвиток та життєздатність у цих умовах?

– Питання складне, комплексне та неоднозначне. Адже соціологія, яку я представляю, це наука про нормальність, про певну «соціальну норму». Вона працює в тих випадках, коли шукає, знаходить, пояснює суспільство чи соціальні спільноти в їхньому відносно нормальному стані. Соціологія може дивитись і на певні зміни, трансформації та кризи, але це вимагає нестандартного та не до кінця інституціоналізованого підходу. Передусім, у загальному суспільному чи суспільно-політичному сприйнятті, коли чуємо про соціологію, ми маємо на увазі опитування, які дають зріз населення, думок чи позицій у відповідь на якісь питання. Цей зріз можливий за умов, коли населення в очікуваному, прогнозованому та більш-менш стабільному положенні, тобто коли ми знаємо, скільки цього населення, де воно проживає та яке воно. Тоді ми можемо якось прогнозувати за основними соціально-демографічними показниками, що з ним робити та що з ним буде коїтися. В умовах війни, коли десятки мільйонів вимушено переміщені та знаходяться в невизначеному положенні, робота ускладнюється, і автоматично обмежується валідність та надійність тих результатів, які соціологи зазвичай звикли отримувати. Це компенсується за рахунок використання якісних та дистанційних методів, тобто онлайн-опитувань, і спроб свідомо оцінити обмеженість своїх досліджень. Соціологи розуміють, що вони не зможуть дати оцінку певним соціальним процесам та явищам через недостатню кількість даних або їх ненадійність, чи через те, що взагалі методологія розроблена не для таких умов життя. Тому соціологи намагаються оцінити цей системний зсув, який вони отримують при дослідженні. Серед технік та процедур, це, безумовно, перехід на

онлайн-формат, використання якісних методів, які можуть давати надійні результати, навіть в умовах нестабільного, незвичного, зруйнованого життя.

– Чи будете плани на майбутнє?

– Зараз довгострокові плани будувати надто наївно та претензійно. Адже все змінюється дуже швидко і горизонт планування на відстані «втягнутої руки». Однак, основний проєктний план, який було узгоджено на засіданнях кафедри та факультету, це план розвитку кафедри на 5 років. Він передбачає відтворення нормального функціонування навчального і наукового процесу. Це означає продовжувати навчати студентів, писати статті, виконувати свої науково-педагогічні функції. Також він має успішну реалізацію проєктів, які є на кафедрі, та впровадження нових. Зокрема, наша кафедра подавалась на науково-дослідний проєкт від Міністерства освіти і науки, який стосується змін соціального простору прифронтового міста на прикладі Харкова. Заява прийнята і зараз розглядається. Якщо проєкт буде схвалений Міністерством, це конкретизує наші плани. А якщо він не буде стверджений, то є різні проєкти, на які також подаємо заяви. Залежно від того, коли вони будуть розглянуті, змінюватимуться наші плани. Так, є плани формальні, стосовно обсягів роботи: скільки статей ми маємо опублікувати, скільки і яких підручників повинні підготувати. А стосовно змістовного наповнення – щось може додаватись, а щось змінюватись.

Любов АНТОЩЕНКО, студентка.

Phd Event 2023

ВІД МОТИВАЦІЇ ДО ДИСЕРТАЦІЇ: РОЗМОВА З НАУКОВИЦЕЮ ЮЛІЄЮ ВОЛКОВОЮ

Попри війну наші науковці та науковиці відчують цінність науки та продовжують працювати на майбутнє, продовжують творити справжню науку!

2-го листопада відбувся успішний захист дисертації доктора філософії за спеціальністю «Прикладна фізика та наноматеріали» випускниці аспірантури фізтеху Юлі Волкової. Наукові керівники – лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки академік НАН України Ігор Гаркуша та провідний науковий співробітник ННЦ ХФТІ Дмитро Соляков. Вітаємо дисертантку та наукових керівників з блискучим захистом!

Пропонуємо інтерв'ю з переможницею конкурсу «Молодий вчений року» у номінації «Аспірант року в галузі фізико-технічних та математичних наук», з докторкою філософії Юлією Волковою.

– Пані Юліє, вітаю з успішним захи-

стом! Скільки років працювали над науковим дослідженням, про що воно і чим унікальне?

– Працювати саме над темою дисертації почала ще на останньому році магістратури. Можна сказати, що саме на дослідження пішло близько чотирьох років. Я займаюся експериментальною фізикою плазми, тобто працюю в лабораторії. У нас у ННЦ ХФТІ є декілька установок, які призначені для генерації потужних плазмових потоків. Такі потоки є не лише цікавим об'єктом фундаментальних досліджень, а ще й мають низку практичних застосувань. По-перше, їх використовують для тестування матеріалів майбутнього термоядерного реактора. А по-друге, на їх основі можна розробляти технології для модифікації матеріалів, нанесення покриттів, літографії. Так от, одну з цих установок, а саме магнітоплаз-

мовий компресор, ми трохи змінили, додавши туди систему зовнішнього магнітного поля. І моя дисертація якраз про те, як це магнітне поле впливає на параметри та поведінку плазмових потоків. Унікальність полягає в тому, що окрім нас подібних експериментів на магнітоплазмовому компресорі з зовнішнім магнітним полем майже ніхто не проводив, хоча тема доволі цікава та перспективна. Зокрема, ми не лише встановили, що це зовнішнє магнітне поле покращує параметри потоку, а ще й виявили деякі цікаві неочікувані ефекти.

– Розкажіть про науковців, які весь цей час були поруч, допомагали, про ваших наукових керівників, рецензентів, опонентів?

– Мій безпосередній керівник це Соляков Дмитро Геннадійович, доктор фізико-математичних наук, провідний науковий співробітник ННЦ ХФТІ. Він є саме тією людиною, без якої цих досліджень просто не було б. До дисертації, під його керівництвом я захистила дипломні роботи бакалавра та магістра. За цей час завдяки Дмитрові Геннадійовичу я здобула неоціненний та унікальний досвід роботи. Він мене багато чого навчив. За це я йому дуже вдячна.

Ще один мій керівник – це Гаркуша Ігор Євгенійович, академік НАНУ, доктор фізико-математичних наук, професор. Він теж дуже сильно вплинув на моє становлення та розуміння науки. Загалом вони обидва мають стільки ентузіазму, натхнення та ідей, що можна лише позаздрити. Я навіть не впевнена, чи хотіла б залишитися в науці, якби не вони.

Моїми рецензентами були професори кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій ХНУ імені В. Н. Каразіна – Лісовський Валерій Олександрович та Зиков Олександр Володимирович. А опонували мені кияни: доктор фізико-математичних наук, професор КНУ імені

Ексклюзивне інтерв'ю

Тараса Шевченка Веклич Анатолій Миколайович та кандидат фізико-математичних наук, старший науковий співробітник Інституту фізики НАН Цюлко В'ячеслав Володимирович. Головою спеціалізованої Вченої ради був наш неперевершений Ігор Олександрович Гірка, член-кореспондент НАНУ, доктор фізико-математичних наук, професор Каразінського. Мені дуже пощастило з усіма. Я отримала корисні поради та зауваження, а сам захист пройшов просто чудово.

– Сам захист, як він сьогодні проходить? З якими щоденними турботами доводилося поєднувати написання дисертації в умовах війни?

– Захист проходив онлайн 2-го листопада. Я не можу сказати, що мої щоденні турботи під час написання дисертації були пов'язані саме з війною. Але якщо казати загалом, то через повномасштабне вторгнення заплановані на 2022 рік експерименти ми не провели. Також були, звісно, незручності під час блекаутів. А так, у мене, як і в кожного, є свої особисті та сімейні проблеми, і далеко не всі вони пов'язані з війною. Під час захисту я почувалася відносно впевнено, сам захист пройшов у дуже доброзичливій атмосфері.

– Пані Юліє, оцінка такої для вас довгоочікуваної наукової події?

– Знаєте, після захисту я майже не від-

чувала жодних емоцій – була до смерті втомлена й з полегшенням думала, що нарешті це все скінчилося (хоча деякі важливі документи ще треба було зробити). Я не знаю, яку дати оцінку цій події. Уся бюрократична тяганина дуже виснажує та відбиває бажання щось робити або чомусь радіти, тому до самої процедури захисту я давно почала ставитися як до чергової паперової навали. За всім цим починаєш забувати, навіть взагалі цей захист треба. І це одна з причин, чому багато науковців, навіть попри величезний досвід та здобутки, не хочуть захищатися. Я це, напевно, не прийшла до тями, тому збагнути, що відбулося, досі важко. Поки лише можу сказати, що романтизувати захист дисертації, мабуть, не варто. Особисто мені провести дослідження та написати дисертацію було набагато легше, ніж потім робити всі необхідні документи. Думаю, зі мною багато хто погодиться.

– Що плануєте надалі?

– Планую працювати у своїй лабораторії. Сподіваюся, нічого не завадить цим планам.

– На вашу думку, які основні завдання науки в умовах війни?

– На мою думку, під час війни найважливіше вижити та максимально вберегти все можливе. Це й забезпечення функціонування установи, розумна організація

робочого процесу, підтримка працівників, за можливості – ремонтні роботи, налагодження обладнання. Як на мене, найважливіший ресурс – це люди, тому задля виживання української науки наших науковців треба берегти. Якщо умови дозволяють, то, звісно, треба намагатися проводити дослідження, доповідати на конференціях, тобто робити все можливе, аби підтримувати наукову діяльність. Але ні в якому разі не займатися її імітацією. Також важливо розвивати міжнародну співпрацю, шукати різні можливості для фінансування. Я не фахівець у галузі управління, тому кажу виключно зі своєї позиції як співробітника.

– Що для вас означає бути науковцем?

– Я обрала та досі продовжую обирати науку, бо для мене це джерело дуже унікального та різноманітного досвіду. Я така людина, що мені все швидко набридає, а в науці завжди можна знайти щось нове та цікаве. Разом із тим, бути науковцем зовсім не легко. Це довге, складне навчання, але не найкраща зарплата. Тривала робота на результат, але постійні сумніви в ньому. Додамо ще купу формальних вимог, довгий кар'єрний шлях, великі розмови навантаження. Але особисто для мене переваг поки більше, ніж недоліків.

Текст: Ліна ТИМАРСЬКА.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразін

Волкова Юлія Євгенівна

ДИСЕРТАЦІЯ

ДИНАМІКА ПЛАЗМОВОГО ПОТОКУ,
ЩО ГЕНЕРУЄТЬСЯ МАГНІТОПЛАЗМОВИМ КОМПРЕСОРОМ
ІЗ ПОЗДОВЖНІМ МАГНІТНИМ ПОЛЕМ

Спеціальність 105 – «Прикладна фізика та наноматеріали»
(Галузь знань 10 – Природничі науки)

Подається на здобуття ступеня доктора філософії

Наукові керівники:

Гаркуша Ігор Євгенійович, академік НАН України, д.ф.-м.н., професор

Соляков Дмитро Геннадійович, провідний науковий співробітник ННЦ ХФТІ, д.ф.-м.н.

Yulia Volkova

Діалоги про стійкість!

ДИРЕКТОРКА ЦЕНТРУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ДОЦЕНТКА ІРИНА КАРАСЬ: «ЗАГОСТРИВСЯ ТОЙ МОМЕНТ, ЩО Я ПОТРІБНА!»

Війна дуже сильно змінила кожного. Хтось виїхав з країни, хтось залишився в рідному прифронтовому місті... Є ті, хто втратили роботу, розгубилися, піймали апатію, а є ті, хто навпаки – відчували сили, бажання бути пліч-о-пліч з харків'янами, з каразінцями, працювати тут і зараз ще наполегливіше. Саме про це поговоримо з доценткою кафедри моделювання систем і технологій факультету комп'ютерних наук, директоркою центру інформаційних технологій, яка, до речі, нещодавно, у листопаді заступила на цю посаду, Іриною КАРАСЬ.

– Пані Ірино, як змінилося життя після початку повномасштабного вторгнення?

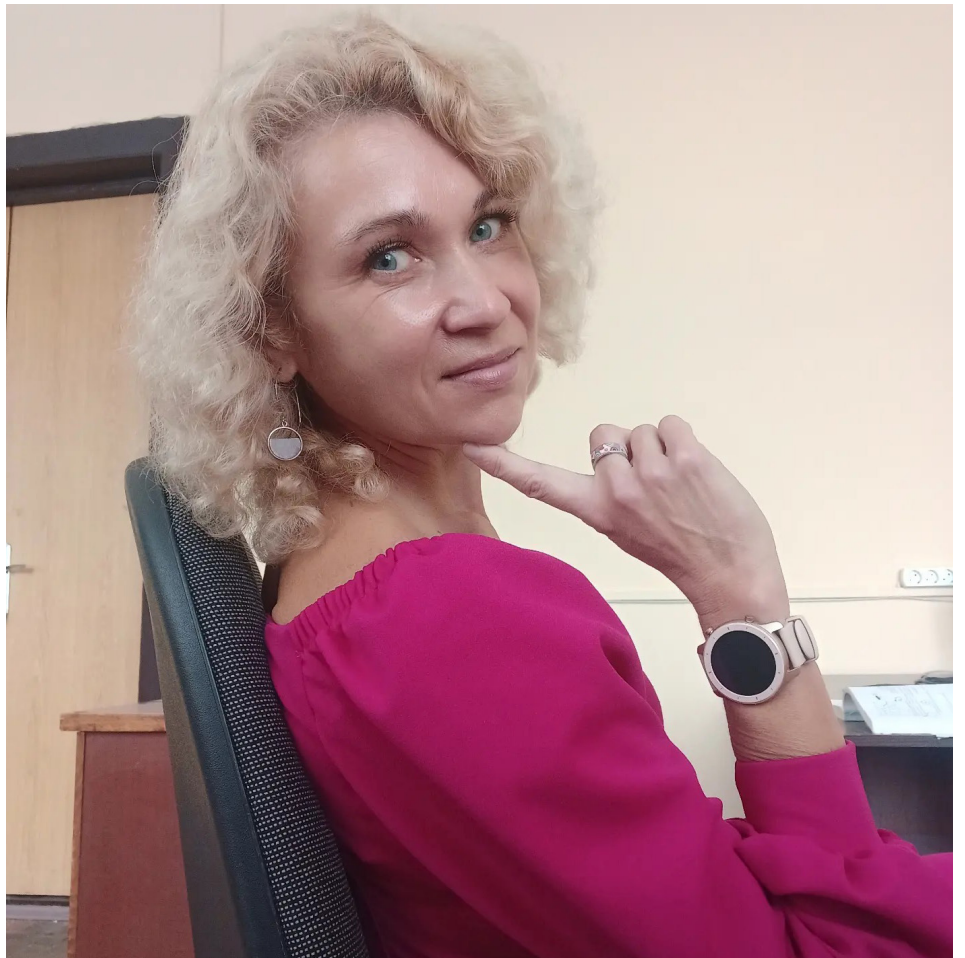
– Я не виїжджала з Харкова, залишалася в місті весь час. Моїй дитині на момент початку повномасштабного вторгнення було лише 9 років. Звісно, я дуже хвилювала, як кожна мама... Переживала. Але викладання та мої студенти дуже допомагали мені, а я намагалася бути їм також корисною, допомагати. На жаль, робити це ми могли лише морально.

– Чи прийшло до вас переосмислення вашої справи під час війни?

– Дуже загострився той момент, що я потрібна. Потрібна родині, своєму оточенню, своїм студентам. Ми допомагали одне одному. Це допомагало триматися. Той факт, що у 21 столітті йде жорстока війна, і нас атакують усіма видами ракет, цілеспрямовано руйнують моє рідне місто, не міг вкласитися в голову. Я не можу говорити ні про позитив, ні про негатив цього переосмислення, життя просто кардинально змінилось. Ми стали іншими...

– Чому, на вашу думку, розвиток науки й нашу перемогу пов'язують спільним контекстом?

– Саме наука та технології дозволяють

розробити нові та ефективні засоби проведення військових операцій. Країна з більшим потенціалом наукових досліджень має перевагу над своїм супротивником.

– Поділіться, як ви обрали свій професійний шлях?

– З дитинства я займалась танцями та любила фізику. Закінчила Каразінський університет, фізичний факультет. Працювала в ННЦ ХФТІ та паралельно з 2001 року викладала фізику. Але танці ніколи не забувала. Займаюсь балетом. Можна сказати, що з дитинства нічого не змінилось – залишилися фізика й танці.

– Ірино В'ячеславівно, що ви вважаєте своїми головними здобутками?

– Я викладаю на своєму рідному факультеті, отримую велике задоволення від своєї роботи. За цей час мої студенти успішно захистили бакалаврські та магістерські роботи. Це і є здобутки: залишатися стійким та віддано працювати на своєму місці.

– Ваші плани на майбутнє?

– Після 24 лютого я не бую планів. Намагаюсь просто жити та насолоджуватися життям. Усім каразінцям хочу побажати гідно пройти наш складний шлях у єдності до Перемоги, людяності, наполегливості. Вірте, що світло завжди здолає темряву!

Катерина ОВЕРЧУК, наш спецкор.

Пам'ятаємо

ГОЛОДОМОР 1932–1933 РОКІВ: ПРАВДА ОЧИМА КАРАЗІНСЬКИХ ІСТОРИКІВ

У скорботну четверту суботу листопада каразінці вшанували пам'ять жертв голодоморів хвилиною мовчання та запалили свічки пам'яті в університеті.

Роковини голодомору знову нагадують про загрозу зі сходу. Мусимо добре знати історію, її уроки, щоб не повторилася трагедія. Що таке Голодомор 1932–1933 років, як усвідомлення причин та наслідків цього жакіття впливає на національну самоідентифікацію ми запитали в історика, письменника, кандидата історичних наук Дениса ЖУРАВЛЬОВА.

– Яким був цей період, кінець 20-х початок 30-х років ХХ століття. Що відбувається в Україні?

– Це епоха посилення радянської тоталітарної системи, зміцнення влади особисто Сталіна та його оточення, початок форсованої радянської модернізації у вигляді індустріалізації та масової примусової колективізації й розкуркулення, тобто знищення середняків-індивідуалістів у радянському, зокрема, українському селі. Паралельно ідуть процеси згортання НЕПу, політики українізації та побудова радянської версії російської імперії замість «світової революції» і світового Комінтерну. Починаються масові репресії.

– Чи чинили селяни спротив у цій кампанії, тому що деяким все-таки вдалося вижити? Як він виглядав? Чи був масовим?

– На думку багатьох сучасних істориків, зокрема, В. В'ятровича, спротив українських селян вилученню їжі був надзвичайно масовим, він ослаб тільки навесні 1933 року, коли в селян практично не лишилося їжі взагалі. Мова йде про орієнтовно 5 000 повстань, у яких, за документами ГПУ, брало участь близько мільйона людей. Звісно, ще більше людей брали участь в акціях саботажу, крадіжках вилученого зерна (проти чого було прийнято сумнозвісний «Закон про 5 колосків»).

– Скажіть, для чого було знищувати український народ? Чи можна вважати це помстою Сталіна?

– Тут мали місце кілька чинників. Насамперед це було бажання раз і назавжди зламати реальний і навіть потенційний опір українського селянства радянській політиці змін на селі. Також можна говорити про страх радянського керівництва перед масовим українським селянським рухом непокорі реквізіціям продовольства для його продажу за кордон, аби отримані кошти пустити на форсовану індустріалі-

зацію. Певну роль міг зіграти переляк Сталіна та його оточення через селянські заворушення, спогади про те, коли більшовики кілька разів реально втрачали владу в Україні. Так що певною мірою можна говорити про страхи та помсту радянського керівництва, хоча мав місце й холодний розрахунок.

– Чому Голодомор – це геноцид?

– Загалом на підтримку тези про саме геноцидний характер Голодомору є такі аргументи, як надзвичайно масовий характер голоду саме в українських областях, що входили до складу СРСР, заборона виїзду з цих сіл і районів, його штучний характер, замовчування самого факту Голодомору, відмова від будь-якої зовнішньої допомоги, паралельний початок масових репресій проти представників української інтелігенції, культури.

– Історію кожного періоду можна пізнати з історій окремих людей, які в той час жили. Події Голодомору розповідають про голодне дитинство, розкуркулення і нелюдський страх перед владою. Розкажіть історію, яка вразила вас під час дослідження або вивчення цього періоду?

– Найбільш дивними та незрозумілими для мене є історії про те, як переконані комуністи, комнезамівці, так звані активісти з почуття фанатизму замикали колгоспні комори й, по суті, допомагали морити голодом своїх сусідів, односельців, аби лише померти в наступну чергу. Подібні історії я знаю і щодо півдня Харківщини (Балаклійщина), де проживали мої предки по лінії мами. Оця фанатична віра в абсолютну правоту влади й ненависть до своїх сусідів є для мене максимально незрозумілою і дикою, на відміну від мотивацій прийшлих представників влади та каральних органів з міст, внутрішніх районів росії.

– Як упродовж незалежності України змінювалася суспільна думка щодо сприйняття Голодомору як геноциду?

Пам'ятаємо

– Ідея визнання Голодомору геноцидом існувала з самого початку досліджень цієї трагедії. Паралельно чимало українців підтримували радянську версію «об'єктивних продовольчих труднощів», що вилилися у, нібито, природний голод. Популярним наприкінці 1980-х – на початку 1990-х було звинувачення в цьому злочині виключно Сталіна та його найближче оточення, аби не ставити під удар усю радянську тоталітарну систему. З часом ідея штучного характеру Голодомору, визнання втягнення в сценарій його реалізації мільйонів мешканців України, знання про причини й наслідки «мовчання Європи та світу» стали загальнопоширеними в Україні. Але саме геополітичний вибір Україною європейського шляху розвитку призвів до визнання Голодомору геноцидом багатьма країнами світу.

– Нещодавно Голодомор визнали геноцидом на рівні ще декількох штатів США. А також ПАРЄ ухвалила таке ж рішення. Що дають ці кроки?

– Звісно, така підтримка України та її офіційної позиції щодо Голодомору може сформувати всередині нашої країни уявлення про світове визнання Голодомору геноцидом. Хоча, на жаль, це не зовсім так. Йдеться насамперед про так звану «глобальну Північ». Для росіян заперечення Голодомору, його штуч-

ного характеру чи його геноцидального характеру стало загальною державною і суспільною позицією. Для країн «глобального Півдня» тема взагалі не є важливою через цілу низку чинників.

– Як ви вважаєте, те, що сьогодні робить росія, можна назвати новим етапом геноциду?

– Сьогоднішнє вторгнення росіян до України продиктоване в принципі тим же намаганням за будь-яку ціну утримати Україну у своїй сфері впливу, як це хотів зробити Сталін. Якщо для цього потрібні масові вбивства, терор з метою залякати українців (голодом чи зброєю) – вони без проблем ідуть на це. З радянським режимом сталінських часів нинішню путінську країну єднає чимало чинників – від схожого бачення власних геополітичних завдань до крайньої агресивності, цинізму, презирства до «слабкого колективного Заходу» і водночас страху перед потенційною силою ворожої цивілізації Європи та Північної Америки, цінності якої ні радянське, ні російське керівництво не поділяли й не поділяють. Можна сказати, що путінський режим є певною мірою синтезом гірших рис радянської та російської імперської владних систем.

– Що особисто вас вражає в тих подіях?

– Вражає, наскільки подібного масштабу подія була слабо відрефлексована на Заході в момент, коли вона відбувалася і навіть в наступні десятиліття. На жаль, на кожного Гарета Джонса знайшовся свій Волтер Дюранті, а десятки мільйонів людей Заходу взагалі не цікавилися проблемами України. На щастя, сьогодні, в епоху Інтернету та глобалізації, ситуація децю змінилася. Що дає Україні та українцям більшу надію й шанс вижити, ніж було у наших предків в 1932–1933 роках.

– Які основні висновки, уроки ми, українці, можемо взяти з цієї події, з історії Голодомору?

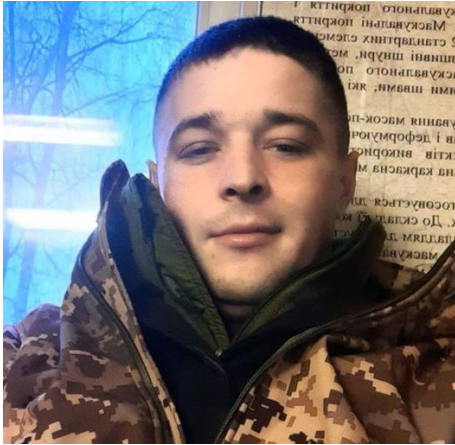
– Для того, щоб уникати подібних катастроф у майбутньому, Україна має бути суб'єктом, а не об'єктом міжнародної політики (якою хоче бачити її сьогоднішнє російське керівництво, і, на жаль, не тільки воно). Захід має припинити бути слабким і короткозорим, він не може собі дозволити втратити передові позиції у світі. СРСР розпався у 1991 році – і світ аж ніяк не був зруйнований. Подібна ж доля має спіткати путінську імперію, що серйозно убезпечить сусідні з країною-агресором народи від можливості будь-яких повторень трагічного сценарію 1932–1933 років.

Єва ВОЛОДЬКО, студентка.

Пам'ять

ЗАГИНУВ, ЗАХИЩАЮЧИ УКРАЇНУ, СТУДЕНТ КАРАЗІНСЬКОГО НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ЕКОЛОГІЇ АНДРІЙ УДОВЕНКО: УНІВЕРСИТЕТ СПІВЧУВАЄ...

19 листопада 2023 року у шпиталі м. Київ обірвалося життя захисника України, студента Каразінський навчально-науковий інститут екології Андрія Удовенка.

Він був командиром танку, молодшим сержантом 53-ї окремої механізованої бригади імені князя Володимира Мономаха.

24 жовтня 2023 року під час виконання бойового завдання на Авдіївському напрямку Андрій отримав важке поранення, був ушпиталений, його прооперували, лікарі зробили все, що могли... Йому було 28 років.

Андрій Удовенко у 2021 році вступив до лав Збройних сил України та з початку повномасштабного вторгнення гідно захищав свою Батьківщину. Указом Президента України №332/2022 за особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі, нагороджений

медаллю «За військову службу Україні».

У 2023 році Андрій Удовенко вступив до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, обравши освітню програму «Агроменеджмент і цифрові технології в агробізнесі». Попри виконання бойових завдань Андрій долучався до занять та дуже переймався тим, що не в змозі відвідувати всі пари.

Усі, хто знав Андрія, згадують його як світлу, позитивну та дуже добру людину. В Андрія залишилися 4-річний син, мати, сестра, багато друзів.

Висловлюємо щирі співчуття родині загиблого, друзям і близьким. Низький уклін і шана Герою! Світла та вічна пам'ять.

ЗАГИНУВ БОЙОВИЙ МЕДИК, СТУДЕНТ БІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, АНДРІЙ БОНДАРЕНКО: УНІВЕРСИТЕТ СПІВЧУВАЄ...

12 листопада 2023 року під час виконання бойового завдання на Бахмутському напрямку загинув молодший сержант

92-ї ОШБр імені кошового отамана Івана Сірка, студент біологічного факультету Андрій Володимирович Бондаренко (11.12.1996 – 12.11.2023).

На факультеті Андрія згадують як життєрадісного, усміхненого, щирого хлопця, який завжди любив пожартувати. Одногрупники та друзі з університету згадують його як справжнього друга, що завжди готовий прийти на допомогу та підбадьорити в будь-який момент.

У 2014 році Андрій закінчив із відзнакою Лозівський колегіум № 2 і вступив на біологічний факультет університету імені В. Н. Каразіна. У 2018 році пішов добровольцем до лав Збройних сил України, а пізніше уклав контракт. З 2018 до 2021 року перебував у зоні АТО. Після чого повернувся до навчан-

ня та мріяв отримати диплом біолога.

Під час повномасштабного вторгнення Андрій з перших днів брав участь в обороні Харкова, на Чугуївському напрямку, у контрастуні на Куп'янському напрямку, Сватівському напрямку та в боях під Бахмутом. Був нагороджений відзнакою командувача об'єднаних сил «Козацький хрест» III ступеня, медаллю «За звитягу! Слава і честь», медаллю «За службу Українському народу», нагороджений відзнакою Президента України «За оборону України», нагороджений відзнакою командувача військ оперативного командування «Схід».

Висловлюємо щирі співчуття родині загиблого, друзям і близьким. Низький уклін і шана нашому Герою! Світла та вічна пам'ять.

Шануємо імена

ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ ГУТОРОВ

Перший сніг приніс колективу філологічного факультету та нашому університету трагічну звістку про непоправну втрату – 20 листопада пішов у засвіти високошанований Володимир Олександрович Гуторов, очільник кафедри загального та прикладного мовознавства, кандидат філологічних наук, доцент. Життєва путь Володимира Олександровича нерозривно пов'язана з філологічним факультетом Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. В alma mater він розпочав своє наукове та професійне становлення як мовознавець, фахівець у галузі дискурс-аналізу, перекладознавства, викладач, керівник, пройшов шлях від доцента кафедри загального та прикладного мовознавства до завідувача, здобувши беззаперечний авторитет і повагу серед колег та студентів. Майстер метафор, Володимир Олександрович, певно, сказав би, що капітан сходить із кафедрального корабля, а факультетське судно сумно спускає вітрила... І ці слова правдиві до щему, однак наша пам'ять здатна спіймати мить і все хороше в ній, що пов'язувало нас із любим колегою.

Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким пана Володимира. Поділяємо гіркоту втрати всіх, хто знав, любив і поважав Володимира Олександровича Гуторова.

Колектив філологічного факультету
Каразінського університету.

